

ՄՈՒՐԱԴ ՄԱՐԳԱՐԻ ՀԱՄԱԹՅԱՆ

Մուրադ Հասրաթյանը ծնվել է 1935թ. Երևանում: 1952թ. ոսկե մեդալով ավարտել է Երևանի Խ. Աբովյանի անվան արական միջնակարգ դպրոցը, 1958թ. գերազանցության

դիպլոմով՝ Երևանի Կ. Մարքսի անվան պոլիտեխնիկական ինստիտուտը՝ ստանալով ճարտարապետի որակավորում: Ընդունվել է աշխատանքի «Երևաննախագիծ» ինստիտուտում՝ հեղինակելով բնակելի և վարչական շենքեր, դպրոցներ, ավաններ: 1964թ. մինչև օրս աշխատում է ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտում, 1988 թ.՝ որպես ճարտարապետության բաժնի վարիչ:

Մ. Հասրաթյանի գիտահետազոտական գործունեությունն ընթացել է երկու հիմնական ուղղություններով՝ հայկական ճարտարապետության ուսումնասիրություն և դրա նվաճումների ու ինքնատիպության ներկայացումն աշխարհին:

Նա իր գիտահետազոտական աշխատանքում կարևորել է վաղմիջնադարյան Հայաստանի շինարվեստի ուսումնասիրությունը: Նշենք՝ Մոսկվայում 2000թ. լույս տեսավ Մ. Հասրաթյանի «Վաղ քրիստոնեական հայկական ճարտարապետությունը» հիմնարար աշխատության ծավալուն հատորը (ռուսերեն և անգլերեն), որտեղ ներկայացվում են հայկական ճարտարապետության ինքնուրույնությունն ու ինքնատիպությունը, կարևոր ներդրումը համաքրիստոնեական շինարարական արվեստում:

Մ. Հասրաթյանի գիտական հետաքրքրությունների կենտրոնում հարատև գտնվել է Արցախի ճարտարապետության ուսումնասիրությունը: Նրա տևական ուսումնասիրությունների հանրագումարը դարձավ 1992թ. լույս տեսած «Հայկական ճարտարապետության Արցախի դպրոցը» մենագրությունը, որը գիտականից բացի, իր ընդարձակ ռուսերեն համառոտագրությամբ, ունեցավ կարևոր քաղաքական նշանակություն ևս:

Մ. Հասրաթյանը մեծ ներդրում ունի ուշ միջնադարի (XV-XVIIIդդ.) հայկական ճարտարապետության ուսումնասիրության գործում: Նա առաջինն է լայնամասշտաբ և համակողմանի հետազոտել ու ներկայացրել տվյալ ժամանակաշրջանի հայկական շինարարական արվեստը:

Մ. Հասրաթյանը ՌԴ ճարտարապետության դոկտոր, պրոֆեսոր է, ՀՀ վաստակավոր ճարտարապետ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր, ճարտարապետության միջազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

(2014-2018թթ.)

1. Ճարտարապետ Տրդատ Անեցի.- «Հուշարձան» (տարեգիրք), Երևան, 2014, էջ 88-98:
2. Հայկական մշակույթը: Քաղաքաշինություն և Ճարտարապետություն, «Հայոց պատմություն», հատոր II, գիրք երկրորդ (IX դ. կես –XVII դ. առաջին կես), Երևան, 2014, էջ 482-492:
3. Հայ մշակույթի վերելքը XIX դ. երկրորդ կեսին և XXդ. սկզբին, Ճարտարապետություն, «Հայոց պատմություն», հատոր III. Նոր ժամանակաշրջան (XVIIդ. Երկրորդ կես – 1918թ.), Երևան, 2015, էջ 213-220:
4. Հայկական ճարտարապետական հուշարձանների ավերումը թուրքերի կողմից.- «Պատմաբանասիրական հանդես», 2015, № 2, էջ 3-12:
5. Խորհրդահայ մշակույթը: Ճարտարապետությունը, «Հայոց պատմություն», հատոր IV, գիրք երկրորդ: Նորագույն ժամանակաշրջան (1945-1991թթ.), Երևան, 2016, էջ 440-451:
6. Հայաստանի XVII-XVIIIդդ. ճարտարապետության գեղարվեստական արտահայտչականության միջոցները.- «Գեղարվեստի Ակադեմիայի տարեգիրք», 2016, № 4, էջ 40-54:
7. Արտազի Ս. Թադեի վանքի ճարտարապետությունը և պատկերաքանդակները.- «Արշալույս քրիստոնեության հայոց», Երևան, 2017, էջ 358-372:
8. Ուշ միջնադարի հայկական ճարտարապետության պատկերաքանդակները.- «Գեղարվեստի Ակադեմիայի տարեգիրք», № 5, Երևան, 2017, էջ 8-27:
9. Միջնադարյան Հայաստանի բերդ-եկեղեցիները.- «ՎԷՄ» համահայկական հանդես, Երևան, 2018, № 1, էջ 139-148:
10. Զարգացած միջնադարի հայկական երկհարկ գմբեթավոր եկեղեցիները.- «Հուշարձան» (տարեգիրք), Երևան, 2018, էջ 53-74: